

n niet
n Jeugd-
over-
inden
en op-
re or-
n week
hier en
noemd.
n Leeu-
lit werk
nt tegen
rin het
gd wor-
noet nu
teef mij
te stel-
lat beel-
Aan-
omt het
en voor
aar zijn
de heer
rst door
zen ar-
and van
n Jonge-
iden het
tizen de
ls twee-
de Kerk
k reeds
n hield.
ele Ker-
n, waar-
er broe-
lle, geen
man der
f jonge-
broeders
l moeten
zelt, wat
et goede
an moet
id, maar
mbtsdra-
l worden.
ng kan
e Kerk
m Chris-
ze zaak.
e heilige
ren des
epen en
op gees-
cht, dat
Nu ver-
erk heeft
alle mis-
laste ge-
polslag
de onver-
toeneemt.
ld, wan-
n sociale
alsof dat
zijn. De
len geest
stgeen de
n in ge-
antwoord
trig rijzen
ds zwaar
was, is
even. En
n daarbij
op onze
ne mis-
s helaas
len, komt
t! Moet
de zaak
erde Bon-

School. Ook hierin, dat de propaganda van het ongelooft steeds drierster wordt. Courant en boek doen hun werking. Daarbij moet gevoegd worden, dat de strijd op maatschappelijk gebied toeneemt, steeds zwaarder wordt. Onze jeugd komt meer dan vroeger in aanraking met andersdenkenden. En die andersdenkenden komen met allerlei zaken aan- dragen tegen onze Gereformeerde beginselen! Met heel andere zaken, waarmede zij te maken hadden in hunne jeugd, die nu de 50 gepasseerd zijn. De strijd in zijn wezen blijft dezelfde. Geloof en onge- loof vormen, gelijk Goethe terecht gezegd heeft, het diepste thema der wereldgeschiedenis. Maar de openbaringen van dien strijd zijn verschillend. En nu zal niemand mij tegenspreken, dat die strijd met name in onze dagen zeer fel gestreden wordt. Men gebruikt daarvoor de wapenen der weten- schap, maar ook der kwakzalverij, der ironie en van den spot. En daar staan nu onze jongelingen, dikwerf eenzaam, niet begrepen in hun vragen door de ouders, niet gesteund zooals het wel wen- schelijk was door de Kerk, waartoe zij krachtens het Verbond behooren. En daarbij de geest van onzen tijd, eens door Dr H. H. Kuiper aldus ge- teekend: „Het geslacht onzer dagen heeft geen ruggegraat. Het is lenzenzwak en buigt met elke richting mede. Het heeft geen staal, maar melk in de aderen. Het doet u denken niet aan de rots, uit graniet gehouwen, maar aan het glazig kwal- dier, dat ge bij Oostenwind in menigte ziet liggen op het strand onzer zee en dat ge kneden en vor- men kunt, zooals ge wilt. Men wil niet meer we- ten van vaste waarheden, waaraan men vast- houdt. Alles lost zich op in „problemen“, waar- van de oplossing nog gezocht moet worden en waarbij voor het „contra“ en voor het „pro“ even- zeer te pleiten valt.”

Wat we daarvoor noodig hebben om weer ka- rakters ook in onze eigen kringen te vormen is: het opheffen van onze eigen banier met haar eigen kleur. En daartoe heeft de jeudactie dent steun ook van de Kerk als instituut noodig; ja, op dien steun heeft zij recht. Naast andere mid- delen, ook op een andere wijze dan het befaamde kerkelijk toezicht! Daarvan is reeds gezegd, dat er weinig van terecht gekomen is. Of de ouder- ling, die voor ééne maand is aangewezen komt in het geheel niet, of hij woont lusteloos de ver- gaderingen bij, omdat hij het leven der jongeren en der Vereeniging niet meer begrijpt. En rapport van de gedane bezoeken verschijnt maar hoogst zelden op de Kerkeraadsvergadering. En de praeses van den Kerkeraad vraagt er sporadisch naar bij het uithijven van het verslag. Immers, er zijn zoovele andere, meer belangrijke zaken, die be- handeld moeten worden. Dubbele, hartelijk ge- meende lof aan die Kerkeraaden, die daarop een uitzondering maken. Ze zijn er, Gode zij dank. Maar deze uitzonderingen bevestigen helaas den regel, hierboven aangegeven!

Vandaar nu, dat er een roepen kwam om dezen arbeid van de Kerk als instituut anders te orga- niseeren. Door den nood der tijden geboren! Door den afval der jeugd wakker gemaakt! Door het recht, dat het zaad der Kerk er op heeft, ge- drongen. En daardoor werd geboren het instituut van den jeugdouderling, den man, die speciaal wordt afgezonderd in den kring der ambtsdragers voor den arbeid onder de jeugd, die de Lagere School verlaten heeft.

Almelo.

B. A. KNOPPERS.

Slotwoord van Dr De Moor.

Geachte Redactie,

Neen, tegen zulk schrijven ga ik mij niet ver- dedigen. Ik hoop, dat Ds Huismans spoedig moge in- zien, hoezeer hij zich met zulk een argdenken tegenover God en de menschen bezondigt, en acht het nauwelijks noodig te verklaren, dat de ge- dachte zelfs aan zulke motieven niet in mij is opgekomen.

Voorts heeft Ds H. geschreven, dat ik en de waarheid het niet altoos met elkander eens zijn. Deze grievende beschuldiging is alleen daarop ge- baseerd, dat ik zijn artikel van 29 Oct. beschouw als wat over de behandeling van de Gezangen- quaestie ter Synode gaande, terwijl hij ontkent dat dit zoo is. Neem nu eens aan, dat Ds H. vol- komen gelijk heeft, moest hij dan niet zich ertoe beperken, aan een vergissing bij mij te den- ken? Mag hij op grond daarvan mij van leu- gens beschuldigen, ja zelfs van leugenachtig- heid in het algemeen? Ik begrijp in 't geheel niet, hoe mijn collega en oud-studiecameraad tot zoo iets kan komen en hoe hij dat met Gods wet overeenbrengt.

Wat de zaak zelve betreft: ik kon me niet voor- stellen, dat iemand, 29 Oct. over de Gezangen- quaestie schrijvende, dat niet doet naar aanleiding van de behandeling ter Synode. Intusschen acht ik dit nu niet meer onmogelijk, na de verbluf- fende verklaring, die Ds H. thans aflegt, dat hij het Synodaal rapport zelfs thans... nog niet eens gelezen heeft. Zulk star negeeren van een ander gevoelen had ik onmogelijk geacht bij een voor- lichter van de publieke opinie.

Ik meende echter, dat Ds H. het over de Sy-

nade had, vooreerst om genoemde reden, ten twee- de omdat hij niet alleen mij, doch ook prof. Aal- ders noemde en nadrukkelijk schreef: „zoo heeft de Synode inzake de Gezangenkweste besloten, en dat in aansluiting aan de leuze van Dr de Moor: „In het kerklied alleen Gods Woord.“” Mocht ik desondanks me in de bedoeling van zijn artikel vergist hebben, dan is dat toch geen leugen of symptoom van leugenachtigheid!

Dit is mijn laatste woord over deze zaak. Op wat er verder misschien nog over geschreven zal worden, zal ik het stilzwijgen bewaren. Mocht Ds Huismans genegen zijn, de quaestie in den geest der broederlijke liefde met mij te bespreken, dan ben ik daartoe steeds bereid. Doch hij zou dan eerst zijn grievende publieke verdachtmakingen pub- liek moeten terugnemen.

Mijn dank aan de Redactie voor de mij nog geboden plaatsruimte.

J. C. DE MOOR.

Volhardend.

Weer ontvingen we een ingezonden stuk van Ds Huismans.

Men kan de taaiheid, de vasthoudendheid, de volharding van onzen confrater niet genoeg be- wonderen.

Zijn „Ausdauer“ grenst aan het ongelooflijke.

Mochten er in dezen slapen tijd onder ons meer mannen met zulk een aan- en uithoudings- vermogen worden gevonden!

Mits het zich dan vooral richtte op belangrijker dingen.

Het spijt ons voor den altijd in de weer zijnden Poortwachter, dat wij ditmaal de poort van ons blad voor hem gesloten moeten houden.

Voor de motiveering daarvan verwijzen wij naar ons vorig nummer.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Een Synodale uitspraak.

IV.

[In het advies der Leeuwarder Synode ligt niet opgesloten, dat de vakverenigingen het ideaal van sociale organisatie zijn, doch hierin wordt alleen uitgesproken, dat bij den tegen- woordigen stand van zaken de Christelijke bonden den steun van de leden der Kerk behoeven. Deze uitspraak was wel noodig. Vele leden onttrokken zich nog aan de Christelijk- sociale actie, of stonden zelfs andere ver- eenigingen. Hier heeft de Kerk een gewichtige taak in prediking, huisbezoek en catechisatie, welke sociale roeping zij, terwille van over- geestelijke bezwaren, niet mag verwaarloosen.]

Is onze christelijke actie dien steun der Kerk waard?

Zonder eenige reserve durf ik deze vraag beves- tiging te beantwoorden, en het heeft mij dan ook ten zeerste verblijd, dat op de Generale Synode van Leeuwarden niemand tegen dien steun z'n stem heeft verheven. Wil dit zeggen, dat daarmede iedere uiting en elke daad der christelijke bonden goedge- keurd wordt? Beteekent deze kerkelijke uitspraak, dat het ijk der echtheid gezet wordt op alle ge- dragslijnen, die in de christelijk-social actie ge- volgd zijn? Allerm minst, en voor critiek blijft er nog voldoende plaats over, doch, al nemen wij niet alles wat van christelijke zijde op maatschap- pelijk terrein gepredikt en gedaan wordt, voor onze rekening, toch zijn wij gehouden met onze orga- nisaties mede te werken tot verheffing en verbe- tering van het sociale leven.

Hiervoor zijn drie motieven aan te voeren.

In de eerste plaats, omdat in het algemeen in de vakverenigingen en haar arbeid, mits die niet van een anti-christelijk beginsel uitgaan, een der middelen legt om de sociale quaestie nader tot haar oplossing te brengen. Nu is het in deze arti- kelen niet het geschikte moment om hierop dieper in te gaan, doch ik wil er toch iets van zeggen. Onder de sociale quaestie, en wel de sociale quaes- tie van deze eeuw, want iedere tijd kent zijn maatschappelijke vragen, verstaan we het moeilijke pro- bleem, hoe een betere, d.i. een rechtvaardiger ver- deeling der aardse goederen, en daarmede samen- hangend, een betere verhouding tusschen kapitaal en arbeid is te bereiken.

Die verhouding is thans ongezond.

Het maatschappelijk organisme is niet normaal. De verdeling beantwoordt niet aan den eisch der zgn. uitdeelsende gerechtigheid, n.l. dat ieder krijgt naar h'j waardig is en verdient, en in het sociale lichaam wordt het eene orgaan overvoed, en lijdt het andere aan ondervoeding en vermagering, wat voor de gezondheid van het geheel zeer schadelijk en nadeelig is. Daarvoor staan de ver- schillende klassen te ver van elkaar. Tusschen de armen en rijken is zelfs een kloof merkbaar. Het kapitaal is te los van den arbeid, en de dishar- monie werkt in alle leden en alle deelen van het sociale organisme door.

Wat is de oorzaak van die krankheid?

Natuurlijk ligt ook op den bodem dezer vragen de zondeschuld der wereld, doch bij dat alge-

meene antwoord mogen wij niet blijven staan. Er zijn onderscheidene factoren, die tot deze onge- zonde verhoudingen, en tot de verslechtering, zoo- wel ter eener als ter anderzijde, hebben mede- gewerkt, en voor het tegenwoordig maatschappelijk probleem kan op drieërlei oorzaak worden gewezen. In de eerste plaats heeft tot den ongezonden toestand van heden meegewerkt de evolutie in de productiewijze, waardoor de machine den arbeider heeft vervangen, en de arbeidskracht geheel afhan- kelijk is geworden van het kapitaal. Ten tweede moet de schuld gezocht bij de liberale economi- sche politiek, die, uitgaande van de zgn. auto- nomie van den individu, de leuze heeft opgehe- ven: laissez faire, laissez aller, en de tusschen- komst van de overheid in het bedrijfsleven tot een minimum wilde beperken. En eindelijk heeft tot de physische krankheid van het sociale orga- nisme niet het minst bijgedragen de religieuze en morele inzinking, die een gevolg is van de eman- cipatie van de Heilige Schrift. De vrijzinnigheid is met deze negatie van allen band aan God en Zijn Wet aangevangen, en het Socialisme heeft deze verwerping van 's Heeren ordinantiën nog consequenter doorgevoerd.

Wat moet tegen deze drie factoren gedaan?

In de eerste plaats dient tegenover het laatstge- noemde verschijnsel ons volk teruggeroepen tot het Woord Gods, en het gansche sociale leven streng gebonden aan Zijn Evangelie en inzettingen. Ten tweede kan het euvel der liberalistische tactiek verholpen worden door een gezonde, voor eenzijdigheid wakende sociale wetgeving, en ten derde is, als tegenwicht tegen de huidige productiewijze en de verwijdering tusschen kapitaal en arbeid, de maatschappelijke associaties een niet onver- dienstelijk middel ter oplossing der sociale quaestie.

In dit laatste kader vallen de vakverenigingen.

Zij zijn opgericht om op te komen voor de ge- meenschappelijke belangen en zij bedoelen (tot op zekere hoogte te herstellen wat met de verdwijning der oude gilden verloren ging, n.l. de organisatie van den arbeid. Nu zou het, zooals ik reeds vroe- ger opmerkte, een ideaal zijn, wanneer patroons en arbeiders in een organisatie verenigd waren, doch dit ideaal laat zich nog niet verwezenlijken, en bij den tegenwoordigen stand van zaken, is een andere associatie dan van werklieden en vakge- nooten, van middenstanders en patroons niet wel mogelijk. En deze verenigingen kunnen gezamen- werken. Zeker, ik weet wel, dat er gevaren aan verbonden zijn. Onze organisaties moeten er voor waken, dat door de verschillende vereenigingen de tegenstellingen niet scherper en de afstanden groo- ter worden, en liever geen bond, dan een organi- satie-leven dat bedektelijk den klassenstrijd bevor- derde.

Hier is dus voorzichtigheid geboden.

Hier moet voor isolering gewaakt.

Toenadering tusschen de verschillende kringen is zeer gewenscht, en om te voorkomen dat de klassenstrijd toch geïmporteerd wordt, is eigen chris- telijke organisatie een dringende eisch.

Dit is het tweede motief voor onzen steun.

Wij leven in een wereld, waarin het Socialisme zich met alle macht op het arbeidsleven gewor- pen heeft, en onze tegenstanders zijn niet meer de uitstervende liberalen, maar de aanhangers der Marxistische gedachten, die zich openlijk stellen op het standpunt van het historisch-materialisme en van den verderfelijken klassenstrijd. En... zij organiseren de arbeiders. Zij trachten heel de arbeiders-actie te beheerschen. Zij pretendeeren het waarachtige middel tot verbetering en redding der maatschappij te bezitten, maar hun middel is nog veel erger dan de kwaal, en daarom is voor de belijders van den Christus in hun bonden geen plaats. Hun ethisch beginsel deugt niet. De marxis- tische beschouwing van het geestelijk-zedelijk leven is met het Evangelie geheel in strijd. Hun weg ter oplossing van de sociale quaestie is een gevaar- lijke, en begint niet daar, waar alle bekeering moet aanvangen, n.l. in de wedergeboorte des harten, en tegenover dit socialistisch streven hebben wij, die ons onderwerpen aan Gods Woord, een eigen actie te voeren.

Hier moet eigen standpunt ingenomen.

Eigen paden moeten bewandeld.

Eigen banier moet ontrol, en daarom ook geen neutrale vereeniging. In deze hoogstbelangrijke quaesties, die met de diepste ethische en religi- euse vraagpunten samenhangen, kan men niet neu- traal zijn, en... de neutraliteit is doorgaans te vergelijken met een manke dame, die naar links overslaat. Bovendien vermag men op z.g.n. neu- traal standpunt niets tegenover een principieel-zoo- sterke actie, als die van het Socialisme, dat, wan- neer het consequent is, zich lijnrecht tegenover het Christendom stelt.

Beginnel moet dus verdedigd tegenover beginsel.

En dat vooral in dezen tijd.

De bewogenheid en beroering van het heden- daagsche leven, en zietdaar mijn derde motief, eischen dat wij ons uitspreken en elkaar steunen, en als één sterke macht tegen den vijand optrek- ken, en eigen christelijke actie is in deze ver- warde tijden, even dringend noodzakelijk als het werk van Evangelisatie en barmhartigheid. Let wel, ik zeg: in deze tijden. Alle krachten moeten